

NORSJÖ
kommun

Lokal utvecklingsstrategi

2014-2020

Dokumenttyp
Strategi

Upprättad av
Ida Östlund

Dokumentet gäller för
Samtliga verksamheter

Dokumentägare
Näringslivsavdelningen

Fastställd/uppriättad
2014-01-30

Beslutsinstans
Kommunfullmäktige

Reviderad av
Ingrid Ejderud-Nygren

Giltig till
2020-12-31

Senast reviderad
2014-06-23

Innehållsförteckning

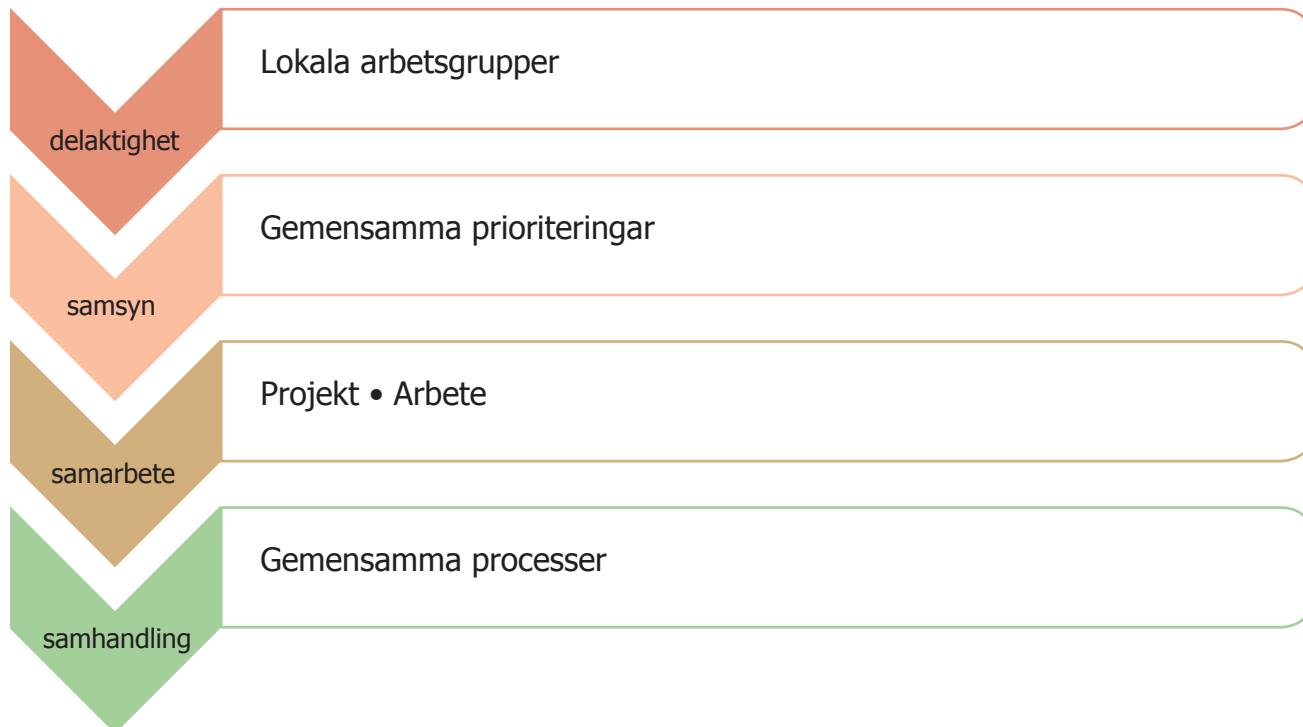
Inledning	3
Målområden	4
1. Attraktiva och hållbara livsmiljöer	5
1.1 Samverkan och nya lösningar för service	6
1.2 Levande kulturliv, social ekonomi och fritid	6
1.3 Digitala lösningar för ökad välfärd och effektivitet	7
1.4 Ökad produktion och relativ användning av förnybar energi	8
1.5 Energieffektiv teknik och energieffektivisering i bostäder, lokaler och fritidshus	9
2. Hållbar arbetskraftsförsörjning	10
2.1 Aktivt främja mångfald och jämställdhet	11
2.2 Ökad samverkan mellan näringsliv och akademi	12
2.3 Öka andelen elever med avlagd examen	12
2.4 Öka andelen med eftergymnasial utbildning	13
2.5 Utveckla användningen av digitala verktyg för lärande	14
2.6 Öka andelen 20-64-åringar i arbete	15
2.7 Förbättra matchningen på arbetsmarknaden	16
3. Ett diversifierat och platsbaserat näringsliv	17
3.1 Ett samordnat regionalt innovationssystem	18
3.2 Mötesplatser för innovation	18
3.3 God tillgång till riskkapital och riskvilligt kapital	19
3.4 Fler och växande företag	19
3.5 Internationalisering av små och medelstora företag	20
3.6 Digitala tjänster och affärsmodeller	20
3.7 Ökad omsättning och sysselsättning inom besöksnäringen	21
3.8 Vidareförädlade naturresurser och resurseffektiva tekniker	22
3.9 Företagande inom informations- och kommunikationsteknologier	22
4. En öppen kommun med goda kommunikationer	23
4.1 God tillgång till digital uppkoppling	24
4.2 Utveckla och vidareutveckla internationella samarbeten	24
4.3 Förbättrad systemfunktion och kapacitet i transportinfrastrukturen	25
4.4 Hållbar och effektiv person- och godstrafik	26
4.5 Stärkt samverkan kring strategisk planering och internationellt samarbete	26

Inledning

Norsjö kommuns lokala utvecklingsstrategi ska vägleda alla dem som arbetar för att Norsjö ska vara en kommun som erbjuder goda och hållbara livsvillkor samt utvecklingsmöjligheter för sina medborgare. Strategin ska med tydliga inriktningsåtgärder påvisa vilka behov och insatser som bör prioriteras i kommunens fortsatta utvecklingsarbete.

Den regionala utvecklingsstrategin riktar sig till hela Västerbottens län inom vilket de olika kommunernas behov skiljer sig åt. Därför är det viktigt att prioriteringar och mål anpassas efter kommunens specifika förutsättningar. Med utgångspunkt i den Regionala Utvecklingsstrategin 2014-2020 har därför varje verksamhetsområde i samverkan identifierat de gemensamma behoven för Norsjö kommun.

Framgångsfaktorerna för strategin är delaktighet, samsyn, samarbete och samhandling. Genom lokala arbetsgrupper har varje enskilt målområde kunnat tillföras den kompetens som är nödvändig för att mål och åtgärder ska kunna konkretiseras och prioriteras. Strategin förankras inom varje verksamhetsområde vilket bidrar till skapandet av samsyn över kommunens utvecklingsområden. Denna samsyn ökar förutsättningarna för samarbete inom och mellan verksamhetsområdena vilket på sikt kan skapa bättre och mer långsiktiga projekt och arbetsprocesser.

Särskilda beaktanden

I processen med framtagandet av Norsjö kommuns lokala utvecklingsstrategi har näringslivsavdelningen tagit såväl de regionala målsättningarna som kommunens egna övergripande mål i beaktning. Vidare kommer hänsyn att tas till de investeringsprioriteringar som fastlagts för bland annat Regionala Europeiska Utvecklingsfonden (ERUF) för övre Norrland. Detta för att säkerställa att våra egna verksamhetsmål återspeglas genom hela strategin och samtidigt harmoniserar med de målsättningar som gjorts på regional nivå. Harmonisering skapar bättre förutsättningar för att realisera våra målsättningar under den kommande programperioden.

Målområden

Utifrån de prioriteringar som gjorts på regional nivå har fyra målområden valts ut som särskilt prioriterade för Norsjö kommun. Dessa är; ”Attraktiva och hållbara livsmiljöer”, ”Hållbar arbetskraftsförsörjning”, ”Ett diversifierat och platsbaserat näringsliv” och ”En öppen kommun med goda kommunikationer” vilka tillsammans utgör grunden för kommunens fortsatta utvecklingsarbete. Den övergripande visionen att vara *”en attraktiv och företagsam kommun där kropp och själ hinner med”* visar på kommunens ambitioner att växa genom bland annat entreprenörskap, nyetableringar och expansion av redan befintliga företag, men också genom god service, goda livsvillkor och utvecklingsmöjligheter för kommunens alla invånare.

Huvudintressenter

Inom varje målområde finns intressenter. Intressenterna är de som ser behov och/eller drar nytta av att åtgärden vidtas och av de resultat som förväntas uppnås. Intressenterna har en central roll då framgångsrikt genomförande, av till exempel projekt, förutsätter aktiva intressenter som medverkar från idé till tillvaratagande av resultat. Aktiva intressenter ger bättre förutsättningar för att önskade målsättningar uppnås och ökar möjligheterna till extern finansiering.

Ett målområde kan ha flera intressenter vilket öppnar upp för samarbete.

Attraktiva och hållbara livsmiljöer

Attraktiva och hållbara livsmiljöer handlar om att förena kommunens mjuka, sociala värden med ekologisk och ekonomisk tillväxt. I praktiken handlar det om att kommunen utöver arbetstillfällen ska kunna erbjuda tillfredsställande service, kultur och en aktiv fritid för att göra Norsjö kommun till en attraktiv kommun för boende och besökare och samtidigt hushålla med resurser. På så sätt skapas balans mellan demografi, ekonomi och miljö ur ett långsiktigt perspektiv.

Befolkningsutvecklingen i kommunen har under flera decennier varit negativ där invånarantalet sedan 1960-talet nästintill halverats. I snitt handlar det om en naturlig befolkningsminskning med 31 personer per år de senaste tio åren.

Utflyttningen är också hög i förhållande till hur många som flyttar till kommunen. Idag flyttar många i hög utsträckning till de större städerna längs kusten med dess närhet till större arbetsmarknader och goda kommunikationer¹. Rörligheten är störst bland kvinnor då det är främst kvinnorna som både väljer att flytta in och ut ur kommunen. Utflyttningen bland både män och kvinnor är störst i åldersspannet 19 – 32 år men kompenseras tyvärr inte med den relativt låga graden av inflyttning i samma kategori. Detta är ett bekymmer med tanke på de höga pensionsavgångar som väntas inom några år men har också inverkan på födelsetalen. Detta sammantaget innebär stora demografiska utmaningar vilket kommer att kräva nya lösningar för att organisera och tillhandahålla offentlig och kommersiell service och tjänster av god kvalitet vilket är en förutsättning för en positiv befolkningsutveckling och tillväxt på lång sikt.

Norsjöborna har mycket att vara stolta över. Här finns närheten till orörd natur och många sjöar som skapa oändliga möjligheter till både rekreation och turism i form av fiske, jakt och vandring. Från kommunen härstammar också kända författare, konstnärer och musiker vilka har satt Norsjö på den kulturella kartan. Men förutom kommunens konstnärs-kulturella och miljömässiga värden har Norsjö en lång tradition av idrottskultur med framstående idrottsföreningar som sysselsätter många barn och ungdomar varje år. Kommunen har med andra ord många styrkor att bygga vidare på.

I den regionala strategin framhålls klimathotet som vår tids största utmaning och att även om frågan är global krävs att alla regioner tar sitt ansvar för att minska miljö- och klimatpåverkan. I detta avseende spelar Norsjö en viktig roll i det rikstäckande arbetet på grund av det klimat som finns här. Tack vare de många naturtillgångarna har kommunen goda möjligheter att producera egen energi av egna råvaror.

¹ www.norsjo.se/statistik

1.1 Samverkan och nya lösningar för service

Kommunens strävan är att alla invånares behov av livsmedel, drivmedel, skola, vård och omsorg ska kunna tillgodoses inom ett rimligt avstånd, men också näringslivets behov av infrastruktur med ett väl fungerande transport-, post- och logistiksystem. För detta krävs särskilda satsningar på lands- och glesbygd där strategisk samverkan mellan det offentliga, kommersiella och ideella ses som en framgångsfaktor. På lokal nivå krävs samverkan mellan offentlig förvaltning, näringsliv och det civila samhället för att utveckla unika natur-, kultur- och boendemiljöer.

Norsjö är en kommun vars centralort omgärdas av många små och medelstora byar vilket gör serviceförsörjningen till en central fråga, inte minst i kommunens glesbygdsområden. Andelen invånare som väljer att flytta till central- och tätort ökar ständigt samtidigt som

befolkningen på landsbygden blir allt äldre. Detta innebär att många av kommunens omgärdande byar mer eller mindre håller på att avfolkas vilket naturligtvis ses som alarmerande då befolkning och kundunderlag är viktigt för såväl den offentliga som den kommersiella servicen. Mot bakgrund av de demografiska utmaningarna krävs nya modeller för att tillhandahålla service och tjänster såsom samlokalisering av verksamheter/funktioner, digitala lösningar och sociala innovationer. Dessa skulle öka tillgängligheten till många viktiga samhällsfunktioner och skapa de förutsättningar som är nödvändiga för att hela kommunen ska kunna växa och utvecklas. De utmaningar som kommunen står inför är med andra ord en grogrund för innovativa lösningar, men för detta krävs stödstrukturer för att fånga upp och utveckla samhällsengagemang och lokala initiativ.

Åtgärder

- Utveckla nya funktionella modeller för service och tjänster i såväl tätort som på landsbygd, exempelvis genom samlokalisering av verksamheter och samverkan med grannkommunerna
- Tillskapa och utveckla dynamiska och funktionella mötesplatser och miljöer

1.2 Levande kulturliv, social ekonomi och fritid

Ett levande kulturliv och en aktiv fritid skapar sammanhang, förståelse och god folkhälsa bland kommunens invånare vilket är viktigt för såväl den enskilde individen som för samhället i stort. Kultur- och fritidsaktiviteter skapar ofta mötesplatser mellan människor med olika bakgrund vilket överbryggar klyftor och öppnar upp för ett mer tolerant samhälle.

Det starka sambandet mellan kulturellt deltagande, kreativitet och innovationskraft innebär att kultur har en avgörande betydelse för kommunens långsiktiga konkurrenskraft och tillväxt då ett rikt fritidsutbud skapar attraktionskraft för kommunen. Turister och andra besökare bidrar i stor utsträckning till den

ekonomiska tillväxten bland lokala service- och tjänsteföretag.

I Norsjö kommun finns ett rikt föreningsliv med omkring 17 idrottsföreningar, 13 kulturföreningar och 8 studieförbund. Vidare kännetecknas kommunen av en omväxlande natur som lämpar sig för såväl jakt och fiske som för vandring, skidåkning, kanotturer och bärplockning. Kommunen har också väl bevarade kulturbyggnader och miljöer samt flera erkända konstnärer och författare att stoltsera med. I Norsjö finns även en utpräglad idrottstradition där många lokala skidåkare, fotbolls-, bordtennis- och volleybollspelare har nått stora framgångar genom åren. Detta avspeglas i kommunens

många fina idrottsanläggningar som går under samlingsnamnet Norsjö Arena. I kommunen finns med andra ord alla förutsättningar för att skapa en aktiv fritid och ett rikt kulturliv, men för att den kulturella upplevelsen ska kunna utvecklas ytterligare krävs samordning genom organiserad

verksamhet. Tillgången till natur, kultur och en aktiv fritid bidrar inte enbart till att göra Norsjö kommun till en attraktiv besöks- och boendeort, utan även till god folkhälsa bland kommunens invånare.

Åtgärder

- Medverka till att profilskapande evenemang och upplevelser utvecklas i syfte att stärka det kommunala mervärdet.
- Förbättra möjligheterna till att skapa och uppleva kultur i såväl tätort som på landsbygd
- Bevara kulturarv som riskerar att gå förlorade med tiden, exempelvis genom digitalisering
- Främja god folkhälsa genom utvecklad samverkan mellan kommun, näringsliv, föreningar och medborgare genom hälsofrämjande aktiviteter
- Förbättra kopplingen mellan forskning, utbildning och arbetsmarknad inom den sociala ekonomin och kulturella sektorn, exempelvis genom utökat samarbete mellan universiteten, lärcentrum och biblioteket.
- Utöka möjligheterna till en aktiv fritid i kommunen, exempelvis genom utvecklandet av befintliga- och tillskapandet av nya fritidsområden och aktiviteter.
- Förbättra ungdomars möjligheter till deltagande i samhällslivet genom inflytande och delaktighet i kommunala verksamheter, exempelvis genom elevråd i tidig ålder
- Främja verksamhet inom kultur och fritid, exempelvis genom ökad samverkan mellan ideella och offentliga aktörer.

1.3 Digitala lösningar för ökad välfärd och effektivitet

Samhället genomgår en förändring från de manuella, analoga lösningarna till de digitala. I ett geografiskt stort län är kommunikationsmöjligheterna en ren överlevnadsfråga.

Med ett ökat användande av digitala lösningar öppnas olika möjligheter att effektivisera, tillgängliggöra och förbättra servicen till medborgarna, inte minst inom den offentliga sektorn. Arbetstid kan användas på annat sätt då t ex möten kan ske via webb och videokonferens. Information kan tillgängliggöras och tjänster och service av olika slag kan tillhandahållas på fler sätt och andra tider vilket bidrar till ökad service till kommuninvånare och besökare. Det blir med andra ord enklare att ta del av information, de olika verksamheternas arbete och dess kvalitet.

Dock är det en utmaning i att uppnå denna

enkelhet och samtidigt vara snabbt och funktionssäkert. Det är också många som känner en stor skepsis inför digitalisering av sådant som tidigare hanterats av en fysisk person. Framförallt upplever många äldre en otrygghet i användandet av tekniska hjälpmedel istället för personlig kontakt.

En digitalisering av samhällstjänster kräver även tekniska, ekonomiska och administrativa resurser för att hålla information och systemfunktioner uppdaterade vilket för en liten kommun kan upplevas som ansträngande. Därför krävs att kommunen nyttjar de redan befintliga hjälpmedlen till dess fulla kapacitet samt att såväl kommunanställda som medborgare ges rätt förutsättningar i sitt användande. Detta kan endast uppnås genom ökade kunskaper inom området samt en förenkling av- och därigenom mer användarvänliga digitala system.

Åtgärder

- Införa den av Socialstyrelsen utvecklade nationella informationsstrukturen för hantering av information inom vård och omsorg.
- Riktade, informativa, insatser för grupper som idag inte alls eller ytterst begränsat använder digitala tjänster
- Öka användningen av digitala hjälpmedel
- Kompetenshöjande insatser mot kommunala beslutsfattare och verksamheter
- Stimulera ökad användning av digital teknik i de kommunala verksamheterna
- Utveckla samverkan mellan vårdgivare och andra myndigheter kring digitala system
- Öka användandet av digitala vård- och omsorgstjänster, självtester och distansöverbryggande teknik
- Utveckla digitala kommunikationsmöjligheter som möjliggör video- och distansmöten mellan vårdgivare och invånare
- Skapa en lokal plattform för offentliga e-tjänster
- Införa digitala tjänster där invånarna kan vara delaktiga i och påverka politiska processer
- Utveckla tillgången till offentlig data
- Förenkling av digitala system som möjliggör för medborgarna att kunna följa sina egna ärenden, exempelvis genom en medborgaringång med personlig inloggning genom Bank-ID

1. 4 Ökad produktion och relativ användning av förnybar energi

I Norsjö används ved, pellets, bergvärme, markvärme och sjövärme, men även direktel, för uppvärmning. Vilken metod som är mest utbredd finns idag inte inventerat eller dokumenterat på ett samlat sätt.

Det är viktigt att skapa rätt förutsättningar för samtliga kommuninvånare att använda miljövänlig energi. Norsjös främsta råvaruresurs är skog som med hjälp av godkänd teknik skulle kunna möjliggöra egenproducerad energi på vår egen ort av våra egna råvaror. Detta har, förutom klimatbesparande inverkan, ekonomiska vinningar i och med att energiskatten utgår i de fall energin produceras lokalt i kommunen. Egenproducerad energi skulle även skapa fler arbetstillfällen samt vara oberoende av andra stora aktörer för att tillgodose kommunens energibehov. Kommunen har även kapacitet att producera livsmedel även i det kalla klimatet tack vare det överskott som uppstår från energiproduktionen vilket i sig bidrar till minskad miljöpåverkan i och med minskade transporter.

Det finns med andra ord förutsättningar för miljövänlig energiproduktion i kommunen men för detta krävs stora investeringar. Därför är det mellankommunala samarbetet av yttersta vikt då det krävs en gemensam strategi för att kunna genomföra satsningen. För att lyckas med energieffektivisering i stor skala krävs en tydlig politisk ambition vad gäller strävan efter ett miljövänligt klimat i Norsjö kommun. För att uppnå en energieffektivisering bland kommunens hushåll och företag krävs att kommuninvånarna ges kunskap, rådgivning och nya idéer för att ambitionen ska få genomslagskraft.

Åtgärder

- Minska energianvändningen i kommunens lokaler, anläggningar samt väg- och gatubelysning
- Producera miljövänlig energi i kommunen
- Minska hushållssopor och miljöfarligt avfall i kommunen
- Använda lokalproducerade livsmedel
- Minska bilkörningen i kommunen, exempelvis genom cykling och samåkning

1. 5 Energieffektiv teknik och energieffektivisering i bostäder, lokaler och fritidshus

Nyttjandet av energieffektiva lösningar borgar för att man kan minska energiförbrukningen och därigenom klimatpåverkan. Utmaningen ligger i att påverka små och stora företag, organisationer och hushåll så att de ser en vinning i energibesparande åtgärder. För att kunna införa smart teknik för bland annat uppvärmning, vattenanvändning och belysning krävs såväl information som ekonomiskt stöd. Vidare fordras att den politiska majoriteten driver frågan för att arbetet ska få genomslagskraft.

Det finns goda förutsättningar i vår landsända att kunna öka den hållbara produktionen och konsumtionen, framförallt genom att tillvarata våra naturresurser på ett hållbart sätt genom exempelvis vindkraft, solel och solvärme. För att kunna vidareutvecklas inom området krävs såväl politiskt som ekonomiskt stöd, något som kan uppnås genom att visa på den resurseffektivisering som uppstår.

Åtgärder

- Kunskapssatsningar för att öka medvetenheten om varför vi ska energieffektivisera
- Beteendepåverkan för utveckla och införa smart teknik genom att exempelvis kommun och kommunala bolag föregår med gott exempel
- Stödja företag och organisationer i deras strävan att optimera processer i verksamheten för att främja en hållbar samhällsutveckling
- Använda miljö- och energieffektiva produkter och tjänster
- Utveckla natur-, kultur och vattenmiljöer

Hållbar

arbetskraftsförsörjning

Norsjö kommun upplever en snäv arbetsmarknad med basindustri och offentlig sektor som främsta arbetsgivare. Vidare präglas arbetsmarknaden av traditionsbundenhet vad gäller fördelningen av män, kvinnor, ålder och etnicitet på kommunens arbetsplatser vilket medför en sårbarhet vid större strukturella samhällsförändringar. För att trygga arbetskraftsförsörjningen på lång sikt krävs att alla invånares kompetens, kreativitet och arbetsförmåga tas till vara. I praktiken handlar det om att kommunens alla invånare ges rätt förutsättningar att bli en del av arbets- och samhällslivet. Norsjö kan dra fördel av sin geografiska placering i och i anslutning till tre olika arbetsmarknadsområden.

Till kommunen invandrar årligen många personer, såväl vuxna som barn, från olika delar av världen. Dels så kallade livsstilsinvandrare som ser inlandets naturrikedom som en möjlighet till goda livsvillkor och dels genom årligt avtal med migrationsverket om flyktingmottagande. Många av dem väljer att flytta vidare efter en tid, men dock har en betydande del valt att stanna kvar vilket har gjort att Norsjö på relativt kort tid gått från att vara en monokulturell till en mångkulturell kommun, berikad av dess många olika nationaliteter och språkgrupper.

Kommunens mångfald innebär en stor utmaning men också nya möjligheter, därför krävs särskilda satsningar för att skapa rätt förutsättningar för fler att långsiktigt etablera sig i kommunen.

Tillgång till utbildning och kompetens är en central fråga då detta är grundläggande för ett jämställt och jämlikt samhälle som bygger på en stabil och socioekonomisk bas för hållbar utveckling. Tillgången till utbildning gör kommunen mer konkurrenskraftig och innovativ men är också en förutsättning för att kunna möta behovet av kompetent arbetskraft framöver. I en kommun som till stor del präglas av en konjunkturkänslig industriell arbetsmarknad bör satsningar på utbildning och kompetens ses som en överlevnadsfråga.

Möjligheterna till utbildning är också en viktig faktor för att motverka utanförskap. Idag står många kommunmedborgare utanför arbetsmarknaden där ofullständiga gymnasiebetyg och/eller avsaknad av annan likvärdig kompetens är en bidragande orsak. För att kunna möta konjunktursvängningar och det kommande behovet av kompetent arbetskraft inom branscher som står inför stora pensionsavgångar inom kort krävs att den potential som finns i dem som står utanför arbetsmarknaden bättre tas tillvara. Vidare krävs insatser som förbättrar matchningen mellan individernas kompetens och arbetsmarknadens behov. Ur denna aspekt är också insatser för en mer jämställd arbetsmarknad av stor betydelse då detta påverkar i vilken utsträckning män och kvinnor är fria i sitt val av yrke. I RUSen skriver man att ”platser med många mans- eller kvinnodominerade branscher kommer att ha svårare att klara arbetskraftsbehovet” Att möjliggöra utbildning på alla nivåer i det lokala utbildningsväsendet och bryta könsstereotypa utbildningsval, ökar förutsättningarna att vända den negativa utvecklingstrenden till en allt mer diversifierad arbetsmarknad med kompetent arbetskraft.

2.1 Aktivt främja mångfald och jämställdhet

Kommunen präglas av en könssegregerad arbetsmarknad där män i betydligt högre grad återfinns inom det privata näringslivet medan det är långt fler kvinnor än män som arbetar inom den offentliga sektorn². I teorin innebär detta att kommunens män och kvinnor har skilda villkor och möjligheter på arbetsmarknaden vilket bidrar till att förstärka de hinder som många unga, utlandsfödda och personer med olika funktionsnedsättningar möter. I praktiken leder det till att grupper av människor står särskilt långt ifrån arbetsmarknaden.

För att kommunen ska bli mer konkurrenskraftig krävs att alla invånares kompetens, kreativitet och arbetsförmåga tas tillvara. Att aktivt främja mångfald och jämställdhet är att aktivt främja kreativitet då det är i mötet mellan olikheter som nya idéer uppkommer och utvecklas³.

För att uppnå en mer jämställd och jämlik

arbetsmarknad krävs att attityderna gentemot invånare med utländsk härkomst, fysiska och psykiska funktionsnedsättningar förbättras. För detta krävs samverkan mellan såväl det privata näringslivet som kommunala verksamheter, arbetsförmedling och fackförbund. Genom nära dialog mellan olika samrådsgrupper kan den lokala arbetsmarknadens behov på arbetskraft bättre matchas mot de behov, kunskaper och kompetenser som finns hos de arbetssökande.

Vidare är de kommunala satsningarna på arbetsmarknadsåtgärder av stor vikt då dessa ger utsatta grupper möjlighet att utvecklas som individ men också att ta del av det lokala samhälls- och arbetslivet. Genom riktade insatser mot dem som står längst ifrån arbetsmarknaden och genom att aktivt och offensivt arbeta för ökade kunskaper om jämställdhet och mångfald som tillväxtfaktor kan vi bättre möta de utmaningar vi står inför.

Åtgärder

- Utökning av praktikplatser på alla nivåer inom den kommunala verksamheten
- Utveckling av befintliga verksamheter som främjar fysisk och psykisk hälsa, exempelvis genom ökade resurser inom Knutn's verksamhet
- Riktade insatser gentemot branscher som står inför stora pensionsavgångar, exempelvis genom införandet av lärlings- och traineeverksamhet
- Skapa intraprenöriell verksamhet inom den offentliga sektorn, exempelvis genom inrättandet av "FixarMalte"
- Utveckla arbetsmarknadsåtgärder och arbetsmarknadsprojekt
- Öka tillgången på arbeten där utbildningskrav inte ställs i så hög utsträckning eller där en kortare utbildning kan ges och man blir anställningsbar. Exempel på dessa arbeten kan vara skogsrojning, skogsplantering, ved- och flisproduktion, upprustning av naturstigar, vandringsleder, enklare underhåll kulturbyggnader
- Öka allmänhetens kunskap om flyktingverksamheten
- Utveckla samhällsorienteringen för nyanlända, exempelvis genom informationsmaterial, utbildningsmaterial och skyltar på modersmål inom yrkesvux.
- Öka kunskapen om jämställdhet som tillväxtfaktor på alla nivåer inom såväl privat som offentlig sektor, exempelvis genom utbildningar i praktiskt jämställdhetsarbete och erfarenhetsutbyte.

² SCB http://www.scb.se/sv/_/Hitta-statistik/Statistik-efter-amne/Arbetsmarknad/Sysselsattning-forvarvsarbete-och-arbets-tider/Registerbaserad-arbetsmarknadsstatistik-RAMS/7895/2011A01/Antal-forvarvsarbetande-dagbefolkning-efter-sektor-och-kommun/

³ RUS 2014-2020

2. 2 Ökad samverkan mellan näringsliv och akademi

Norsjö har 2013 placerat sig som etta i länet i SKL:s Öppna jämförelser avseende verksamhetsområdet skola. Likt många andra inlandskommuner är däremot både utbud och tillgång till högre utbildning och utbildade i Norsjö låg. Endast 13 procent av kommuninvånarna mellan 18-64 år har en eftergymnasial utbildning som är tre år eller längre⁴. Långa avstånd till studieorter försvårar studiependling vilket föranleder att många studenter av naturliga skäl väljer att bosätta sig på studieorten. Endast ett fåtal av dessa väljer att återvända och söka arbete på orten och många faktorer kan tänkas bidra till detta.

Norsjö kommuns inflyttarservice bedriver idag ett program riktat mot denna grupp utflyttade Norsjöbor för att visa på kommunens olika arbetsplatser och informera om vilka behov som finns på den lokala arbetsmarknaden. En annan viktig målgrupp för information är de ungdomar som står inför sitt gymnasieval. För att det ska kunna ske en matchning på arbetsmarknaden behöver de ges kunskap om lokal efterfrågan på

arbetskraft och vilka utbildningsvägar som finns tillgängliga, och det inom en femårsperiod.

Att kunna rekrytera högskole- och universitetsstuderande till framtidens jobb i Norsjö handlar dels om att anpassa lärosätenas utbildningsutbud efter den lokala arbetsmarknadens efterfrågan och dels om att kommunens efterfrågan måste ligga i linje med de utexaminerades kunskaper som ibland innebär mer specialiserade yrken vilket kan vara svårt att erbjuda i små kommuner där personal inom både offentlig och privat verksamhet oftare är generalister än specialister.

Norsjö kommun står inför samma framtidsutmaning som hela inlandet vad gäller attityder. Norsjö måste bli attraktivare vilket konkret handlar om att paketera Norsjö som boende- och arbetsort för de målgrupper man vill nå. Det kan redan finnas en konkurrerande föreställning kring hur det är att leva och arbeta i Norsjö som kräver ett alternativ.

Åtgärder

- Utredda förutsättningar för en vuxlärlingsutbildning med inriktning mot träindustri, med distansmetodik och företagsförlagt lärande som metod.
- Utveckla samverkan mellan universitetet och lokala aktörer såsom företag samt offentlig sektor, exempelvis mellan träföretagen och TräCentrum Norr i Skellefteå
- Stärka samverkan med universitetsorterna och möjliggör distansutbildningar anpassade för vår kommun. Ökade möjligheter för samverkan med universiteten tydliggörs för kommunens företag
- Arbeta med attityder kring Norsjö som boendeort, bland annat genom att framhålla buss- och tågpendlingsmöjligheter till och från Norsjö.

2. 3 Öka andelen elever med avlagd examen

En genomförd gymnasieutbildning har i dag stor betydelse för individens möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden då kraven på kompetent arbetskraft ständigt ökar.

Med andra ord kan en misslyckad skolgång ha negativa effekter för såväl samhälle som individ

då risken för långvarig arbetslöshet och socialt utanförskap ökar. För kommunen innebär det minskade skatteintäkter och ökade utgifter i samband med vuxenstudier medan det på individnivå innebär en ökad risk för socialt och ekonomiskt utanförskap. Det är därför viktigt att arbeta förebyggande med insatser som omfattar

⁴ SCB

såväl skola som fritid för att skapa en trygg miljö för våra ungdomar att vistas i. För detta krävs att metoder och arbetssätt utvecklas för att identifiera och överbrygga de faktorer som brister i utbildningsmiljön parallellt med utvecklingen av fritidsutbudet då dessa är nära förknippade med varandra. Att kommunens ungdomar i högre grad ges möjlighet att ta del av kultur, idrott och annan föreningsverksamhet är därför en lika central fråga.

Vidare måste det systematiska kvalitetsarbetet

utvecklas inom samtliga kommunala utbildningsformer samt att varje elev erbjuds en trygg studiemiljö som främjar skyddsfaktorerna vad gäller ANDT (Alkohol, Narkotika, Doping, Tobak). Vidare ska studiemiljön präglas av hög tolerans för olikheter där varje elev, oavsett kön, etnisk tillhörighet, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, funktionshinder, religion eller annan trosuppfattning och ålder, ska kunna ta del av den utbildning de är berättigad till.

Åtgärder

- Satsningar på systematiskt kvalitetsarbete i det lokala utbildningsväsendet
- Utökad uppföljning för att tidigt identifiera barn med behov av särskilt stöd
- Insatser för att öka de grundläggande kunskaperna i ämnena svenska, matematik och engelska i grundskolan
- Utredda förutsättningar för en studiegrupp där stöd ges till elever som hoppat av eller riskerar hoppa av gymnasieutbildning
- Utveckla samverkan i nätverksgruppen för drog- och brottsförebyggande arbete i kommunen
- Verka för hälsofrämjande arbetssätt och metoder, exempelvis genom utvecklad samverkan inom nätverksgruppen för drog- och brottsförebyggande arbete i kommunen.

2. 4 Öka andelen med eftergymnasial utbildning

På samma sätt som att en fullgjord gymnasieutbildning är viktig för individens etablering på arbetsmarknaden är den eftergymnasiala utbildningen viktig för utvecklingen av våra lokala företag och kommunala verksamhet. Hur stor andel av befolkningen som har en högre utbildning påverkas av många faktorer där man i

RUSen bland annat nämner tillgängligheten till utbildning som en faktor men också arbetsmarknadens storlek. Norsjö är i sammanhanget en liten kommun med en liten arbetsmarknad vilket innebär att goda kommunikationer till större arbetsmarknader och distansutbildningar behövs.

Åtgärder

- Fortsatt erbjuda studie- och yrkesvägledningen för vuxna på Lärcentra.
- Närmare samarbete mellan Näringslivsavdelningen och Lärcentra
- Förbättrad PRAO- verksamhet i årskurs 8-9, exempelvis genom införandet av ett studiebesöksprogram i årskurs 7-9 som ska ge en bra bild av det lokala näringslivet
- Utveckla möjligheterna till eftergymnasiala studier utifrån arbetsmarknadens behov av kompetens, exempelvis genom att erbjuda universitetskurser på distans
- Näringslivsavdelningens samarbete med Luleå Tekniska universitet ska synliggöras
- Utveckling av samarbetet med Akademi Norr för att kunna erbjuda mer universitets- och högskoleutbildning i inlandet
- Skapa modeller och strukturer för samverkan kring rekryteringar, till exempel för parrekryteringar, i samarbete med landstinget och företagarna i Norsjö

2.5 Utveckla användningen av digitala verktyg för lärande

Enligt skollagen ska det finnas god tillgång till digitala verktyg i undervisningen, något som generellt sett är ett utvecklingsområde inom skolväsendet. Så även i Norsjö.

I en liten inlandskommun är det en utmaning att hänga med i den allt snabbare utvecklingen inom IT-området då detta ofta innebär stora och kostsamma investeringar. Vad gäller användandet av digitala verktyg i skolan behövs utbildningsinsatser.

Norsjö kan bli bättre. Användningen av digitala verktyg kan både spara tid och ge bättre produktivitet i skolan, men för detta krävs god kunskap om smarta och effektiva lösningar, likaså intresse och engagemang. Vidare behövs en bättre beslutsstruktur när det gäller IT-frågor då krångliga beslutsvägar idag bromsar utvecklingen. Det krävs långsiktig planering och strategier samt ökade kunskaper om hur digitala verktyg ska införas i skolundervisningen.

Åtgärder

- Arbeta fram strategier för hur IT ska stödja det pedagogiska arbetet
- Öka lärarnas IT-kompetens
- Öka resurserna för arbete med IT-pedagogik
- Etablera en fungerande lärplattform
- Ge eleverna bättre tillgång till datorer och läsplatlor

2. 6 Öka andelen 20-64-åringar i arbete

Att allt färre kommer att tvingas försörja fler i framtiden är ett faktum i och med att människor lever längre idag jämfört med tidigare samtidigt som det föds färre barn. Så ser det ut i hela landet och Norsjö är i detta avseende inget undantag. Därför är det viktigt att alla medborgares ges samma möjligheter och förutsättningar att bli en del av den lokala arbetsmarknaden.

Kvinnor, unga och utrikesfödda har en lägre sysselsättningsgrad varför särskilda insatser bör riktas mot dessa målgrupper. Ett lokalt anpassat utbildningssystem är en viktig faktor för att män och kvinnor ska ges möjlighet att utveckla och vidareutveckla de kompetenser som behövs i arbetslivet.

Åtgärder

- Underlätta inträdet av personer utrikes födda som idag riskerar att diskrimineras på arbetsmarknaden, särskilt de med kort eller ingen skolbakgrund, exempelvis genom utvecklandet av språkpraktiken som ett komplement till SFI-utbildningen
- Attitydpåverkan för att främja mångfald på arbetsmarknaden, bland annat för att bättre ta tillvara utlandsfödda som en resurs
- Insatser för att höja kvaliteten i utbildningssystemet, samt ökad tillgänglighet till VUX-utbildning på distans
- Strategiskt och långsiktigt hållbart samarbete mellan myndigheter och organisationer som stödjer ungdomar i behov av stöd
- Underlätta inträdet på arbetsmarknaden för de grupper som står längst ifrån arbetsmarknaden såsom ungdomar, utrikes födda och personer med funktionsnedsättning, exempelvis genom praktik
- Insatser för att öka kvinnors sysselsättningsgrad genom bland annat aktivt jämställdhetsarbete
- Utveckla metoder och modeller för entreprenörskap för kommunens unga kvinnor och män
- Insatser för att förbättra rörligheten på arbetsmarknaden, exempelvis genom förbättrade möjligheter till dagpendling och att gå mellan branscher
- Utveckla former för vägledning och coachning för att starta nya företag

2. 7 Förbättra matchningen på arbetsmarknaden

Med en åldrande befolkning krävs att den yngre befolkningen i allt högre utsträckning är en del av kommunens arbetskraft. Ju längre de yngre står utanför arbetsmarknaden desto längre kvarstår behovet av den äldre arbetskraften för att klara arbetsmarknadens efterfrågan. Samtidigt ser vi att det behövs en förändring av den utveckling vi ser idag där ungdomar har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden.

bland främst ungdomar och unga vuxna som väljer att bosätta sig i större kommuner med en större arbetsmarknad. För att bromsa denna negativa flyttningstrend krävs ett mer proaktivt samarbete mellan kommunens näringslivsavdelning, utbildningsavdelning och det privata näringslivet. På så sätt kan man bättre förutse kompetensbehoven och planera utbildningsinsatserna därefter.

Norsjö upplever också en hög utflyttning

Åtgärder

- Utveckla dialogen mellan branschföreträdare, utbildningsanordnare och myndigheter om kompetensbehov och utbildningsutbud
- Stärka tillgången till långsiktiga och för länet gemensamma branschvisa prognoser av kompetensbehoven och utbildningsutbudet.
- Utveckla metoder för genomförande, utbud och samsarbetsmetoder i samverkan mellan skolhuvudmän och myndigheter, exempelvis genom utvecklat regionalt samarbete via bland annat samordningsförbundet
- Utveckla nya former för kompetensutveckling av anställda, exempelvis genom olika kompetensutvecklingsprojekt och mentorskap
- Verka för att kommunens arbetsplatser upplevs som attraktiva av såväl praktikanter som nyanställda, exempelvis genom utbildning av handledare
- Utveckla modeller för att tillvarata äldres kompetens, exempelvis genom att äldre medarbetare erbjuds mentorsutbildning och att del av tjänst avsätts för handledning av yngre medarbetare
- Öka antalet distansutbildningar mot universitet och högskolor, gärna med lokala studiegrupper
- Kompetenshöjning i grupper med utbildningsbakgrund som inte efterfrågas, exempelvis genom samarbete med övriga kommuner i regionen för genomförandet av fler yrkesutbildningar
- Öka användningen av- och utveckla metoder för validering, exempelvis genom att nyanlända inom etableringsreformen erbjuds validering i större utsträckning
- Motverka könsbundna mönster på arbetsmarknaden, bland annat genom att öka kunskapen om jämställdhet i branschorganisationer
- Insatser som stärker nyanländas möjligheter att söka sig till yrken med stort framtida rekryteringsbehov, exempelvis genom utbildning inom branscher som står inför stora pensionsavgångar

B Ett diversifierat och platsbaserat näringsliv

Kommunens näringsliv i allmänhet och dess företagande i synnerhet, ses som en förutsättning för kommunens överlevnad då ett livskraftigt näringsliv är en förutsättning för tillhandahållandet av en god service till sina medborgare. Mot bakgrund av kommunens smala branschbredd är insatser för att öka antalet tjänsteproducerande företag en kärnfråga, men också vad gäller att lyfta fram kommunens lokala tillgångar, bland annat avseende turismen.

Ett diversifierat och platsbaserat näringsliv handlar om att stimulera företagande och expansion utifrån kommunens unika förutsättningar.

I Norsjö kommun finns det ca 530 registrerade företag där ca hälften är registrerade som ägare av skogsfastigheter. De flesta är så kallade små och medelstora tjänste- och serviceföretag med relativt få anställda. Dock finns det en del större företag, främst inom gruvnäringen, trä- och plastbranschen, men den i särklass största sektorn är den offentliga då den sysselsätter en tredjedel av den yrkesverksamma befolkningen. Inom kommunen finns även betydelsefulla företag inom skogs- och jordbruksnäringen, livsmedelsbranschen och turismen.

För att bredda näringslivet, attrahera fler att vilja bo och leva i vår kommun bör utvecklingsarbetet stödja insatser mot att öka antalet tjänsteproducerande företag. Mot bakgrund av detta behöver den lokala handeln utvecklas där insatser för stärkt samarbete och ökad marknad är en nödvändighet.

Idag möts våra företag av en global konkurrens, detta oavsett om man exporterar på världsmarknaden eller inte. Det är bara ett fåtal företag i Norsjö kommun som arbetar exportinriktat men alla företag får på ett eller annat sätt känna av den globala konkurrensen i varierande grad. En god innovationsförmåga är viktigt för kommunens konkurrenskraft, det är den avgörande faktorn när vi effektiviserat till den grad att det inte längre tycks vara möjligt att gå längre. En innovation tillför något nytt som gör att det företaget erbjuder går snabbare, smidigare, lättare och som gör att konkurrenterna tvingas bli ännu bättre. Klarar man inte av att konkurrera går man under. Vår region anses vara en ledande innovativ region i Europa och detta beror på de universitet (Umeå universitet, Luleå tekniska universitet i Skellefteå och Sveriges Lantbruksuniversitet) som vi har tillgång till, men denna tillgång avtar med avståndet från kusten. *I den regionala utvecklingsplanen står det speciellt inskrivet att insatser måste riktas mot att utveckla metoder och verktyg för att stärka innovationskraften i hela länet⁵.* Detta är något som vi bör ta fasta på och verka i samklang med.

⁵ RUP

3. 1 Ett samordnat regionalt innovationssystem

Norsjö kommun präglas av en stark basindustri vars produktion och tjänster vi är väldigt beroende av. Dock följer denna industri konjunktursvängningarna varför insatser har gjorts för att stimulera till ett bredare företagande med fler och nya branscher. Men det som är nytt är också svårare och den enskilde företagaren kan vara i behov av stöd till dess att arbetet kommit igång. En företagsinkubator är designad att stödja en entreprenör i dennes utveckling av affärskunnande i en miljö som

främjar företagsutveckling. Satsningar bör därför göras för att ta fram driftsformer för en företagsinkubator som främjar unga företag att förbereda sig för att klara de hinder som ofta ligger till grund för misslyckanden. Vidare är det nödvändigt att utveckla entreprenörens förmåga att driva ett företag samt att denne erbjuds vägledning vad gäller extern finansiering.. Inkubatorverksamhet kan vara ett verktyg för skapandet av nya starka företag som utvecklar nya idéer och ny teknologi.

Åtgärder

- Skapa lokalt anpassat stöd för innovation, exempelvis genom virtuella inkubatorer
- Etablera strukturer för gemensam omvärldsbevakning och benchmarking
- Förenkla för kommunens innovatörer att gå från idé till marknad, exempelvis genom innovatörsmentoror eller genom inspirationsinsatser för innovationer

3. 2 Mötesplatser för innovation

Innovationer behöver inte nödvändigtvis alltid innebära att man återupptäcker hjulet på nytt eller att det i övrigt är revolutionerande. I många fall handlar det snarare om nya samarbeten där två olika parter möts och nya möjligheter uppstår som utmynnar i ett nytt tillvägagångssätt eller en ny produkt. Alla innovationer är som bekant inte materiella. När akademi, offentlighet/kommun samt näringsliv möts kallas detta Triple Helix, lägger man till det civila samhället (föreningar samt andra icke statligt finansierade konstellationer) kallas detta Quad Helix. Dessa

konstruktioner, eller andra gränsöverskridande arbetssätt mellan aktörer och branscher, håller på att bli det allmänt utbredda sättet att arbeta. Samverkan ökar utbytet av idéer och kunskaper mellan högskolan och världen utanför vilket ska leda till utvecklandet av nya produkter med ökad tillväxt som följd. Denna form av samverkan är dock fortfarande bristfällig. Trots att dialogen mellan kommunledning, civilsamhälle och näringsliv på senare tid har förbättrats saknas ännu länken till akademien.

Åtgärder

- Skapa arbetsmodeller och utvecklingsplattformar för Quad Helix i hela länet där fokus ligger på att involvera akademien i kommunens tillväxtarbete
- Utveckla system som använder studenter och forskare för att utveckla kommunens näringsliv. Exempelvis genom att bygga vidare på Företagarnas koncept JobbEtt där studenter ges möjlighet att snabbt få in en fot i arbetslivet.

3.3 God tillgång till riskkapital och riskvilligt kapital

I dag hämmas många företag av att de har svårt att få tillgång till kapital genom exempelvis lån eller andra finansieringsmöjligheter, trots goda affärsidéer. Det är olyckligt eftersom det behövs nya och växande företag för att jobben ska bli fler och för att utvecklingen ska kunna ta fart. Det finns tydliga behov och brister i kapitalförsörjningen för små och medelstora företag i kommunen, dessa gap kanske framträder

tydligast för de företag som ska till att starta ny verksamhet samt att de i denna fas i många fall även är underfinansierade. I andra delar av länet finns en styrka i de högre fastighetspriserna i och med att detta möjliggör lån med fastigheten som säkerhet. Detta är en tillgång som saknas i vår del av länet vilket utgör ett hinder för den lokala tillväxten.

Åtgärder

- Utveckla strukturer för att bättre tillvarata behovet av riskkapital och riskvilligt kapital för tidiga skeden
- Utveckla företagens förmåga att attrahera riskkapital och riskvilligt kapital, exempelvis genom utbildning i presentations- och säljteknik

3.4 Fler och växande företag

En förutsättning för förnyelse och utveckling är insatser som främjar entreprenörskap. Insatser i form av lokal rådgivning och vägledning är av stor betydelse för människor som planerar att starta eget. Att öka jämställdheten inom det företagsfrämjande systemet är ytterligare en pusselbit i främjandet av kommunens entreprenörskap. Idag är det betydligt fler män än kvinnor som driver eller på annat sätt befinner sig i ledande positioner i företagen. De branscher som attraherar flest kvinnor är oftast dem inom servicesektorn.

En viktig faktor för företagande är en god kapitalförsörjning. Trots många aktörer som tillhandahåller riskvilligt kapital är det ett problem med exempelvis värderingen av fasta tillgångar i inlandet. Det krävs attitydförändringar hos många av dessa aktörer att våga vara med och satsa i företagande på inlandet. En ny möjlighet är att lokala riskkapitalister går samman i så kallade tillväxtkassor för att värna om det lokala.

Åtgärder

- Stödja insatser mot att öka antalet tjänsteproducerande företag
- Stärka samarbeten och arbete för ökad marknad för att utveckla lokal handel
- Insatser som främjar entreprenörskap
- Underlätta nyföretagande bland unga, kvinnor och utrikes födda genom riktade insatser mot målgruppen, exempelvis genom rådgivning, coachning, mentorskap, finansiering och lokaler
- Öka jämställdheten inom det företagsfrämjande systemet, exempelvis genom påverkansarbete gentemot beslutsfattare inom företagsstödande verksamhet
- Insatser för att skapa ökad samverkan mellan mindre företag, exempelvis genom utbildning i samverkansvinster bland småföretagare, evenemang och näringslivsprojekt
- Verka för ett gott företagsklimat där ansvaret åligger hela den kommunala förvaltningen, exempelvis genom myndighetsutövning, rådgivning och god service

- Insatser för tryggad bostadsförsörjning och rörelse på bostadsmarknaden, exempelvis genom tillskapandet av attraktiva tomter
- Insatser för försköning av Norsjö samhälle med attraktiva mötesplatser
- Utvecklande av entreprenörskap i skolan

3.5 Internationalisering av små och medelstora företag

Det finns starka kopplingar mellan internationalisering och förbättrade resultat för småföretag. Att kunna sälja sina produkter på utländska marknader ökar tillväxten, stärker konkurrenskraften och bidrar till företagets långsiktiga bärkraft. Men trots fördelarna är det fortfarande ett stort steg för flertalet av kommunens företag att söka sig utomlands. De saknar helt enkelt både resurser och kontakter som kan visa på lämpliga affärstillfällen, potentiella samarbetsparter och möjligheter på utländska marknader. Dessutom kan den finansiella investering som en lansering på

den internationella arenan kräver utgöra ett hinder för många små och medelstora företag. Därför krävs ett utökat samarbete mellan såväl regionala, nationella och internationella aktörer för att göra företagen mer exportmogna. Vidare behövs riktade utbildningsinsatser för att öka företagarnas kunskap om de vanligaste tillvägagångssätten som är tillämpbara vid etablering av små och medelstora företag på en internationell marknad, dessa gäller framförallt direktförsäljning, återförsäljning, distribution, licensiering, etablering av dotterbolag och OEM (Original Equipment Manufacturer).

Åtgärder

- Insatser som ökar möjligheterna för små och medelstora företag att nå ut på den internationella marknaden, exempelvis genom samarbete mellan företag, universitet, exportmyndigheter och övriga aktörer
- Insatser för att öka företagarnas kunskap om de vanligaste tillvägagångssätten som är tillämpbara vid etablering av små och medelstora företag på en internationell marknad, exempelvis genom riktade utbildningsinsatser

3.6 Digitala tjänster och affärsmodeller

IT har förändrat hur företag kan/ska bedriva sin verksamhet för att lyckas på en global marknad. Idag är det möjligt att använda IT för att utveckla och förändra organisationer och på så sätt skapa konkurrensfördelar. Näringslivet kommer i hög grad att baseras på digitala tjänster och affärsmodeller även i framtiden och Norsjö måste följa med i denna utveckling. Kommunen behöver nya företag utanför de traditionella näringarna och här ger företag baserade på digitala tjänster nya möjligheter. Norsjö har ett

bra utbyggt bredbandsnät som ger förutsättningar för utveckling inom området.

De möjligheter vi ser i framtiden är att företagen, genom ökad användning av digitala tjänster, kan nå en bredare marknad då verksamhetsutveckling baserat på digitala tjänster kan skapa förtroende och därigenom utveckling. Nya företag kan baseras på digitala tjänster men för detta krävs information, utbildning och stöd för utveckling av plattformar för digitala tjänster.

Åtgärder

- Kompetensutveckling kring digitala affärsmodeller och e-handel mot olika branscher, sektorer och företag.
- Skapa stödstruktur för entreprenörer, nystartade och små företag ska kunna utveckla sin verksamhet och sina affärer i form av digitala flöden, affärsmodeller och e-handel.
- Skapa stöd och förutsättningar för företag att utveckla sina interna externa processer och affärer med stöd av digital teknik, digitala affärsmodeller och e-handel.

3.7 Ökad omsättning och sysselsättning inom besöksnäringen

Norsjö har många kulturella, idrottsliga och naturmässiga värden som ger anledning till besök från såväl andra delar av Sverige som andra delar av världen. Turismnäringen har här därför stor utvecklingspotential, men för detta krävs dock fler entreprenörer inom området som kan skapa mervärden och attraktionskraft av en redan befintlig ”produkt”. I detta sammanhang är så kallade ”livsstils- och turismentreprenörer” en särskilt prioriterad målgrupp då många utländska ”livsstilsinvandrare” söker sig till kommunen i detta syfte. Men för detta krävs att Norsjö marknadsför sig och sina naturtillgångar både nationellt och internationellt samt att befintliga turismföretag utvecklas till att bli mer exportmogna och förbättrar sin marknadskommunikation. I och med detta bör Norsjö kommun aktivt delta i regional

samordning av utbildning och effektiv marknadsföring av turismen och dess turistiska värden. Vidare krävs att det i kommunen finns ett fungerande destinationsbolag för att på bästa sätt nå ut med marknadsföringen i ett vidare perspektiv. Lika viktigt är det goda värdskapet för en framgångsrik marknadsföring av Norsjö som en ort man gärna återbesöker.

Norsjö är sedan många år tillbaka en välbesökt kommun i idrottssammanhang. Flertalet idrottsläger och cuper har förlagts här tack vare kommunens många fina anläggningar som idag går under samlingsnamnet Norsjö Arena. Idrottsturismen bidrar till att öka attraktionskraften och den ekonomiska omsättningen och bör därför ses som en viktig del i kommunens övergripande turismarbete.

Åtgärder

- Utveckling av befintliga turismföretag, exempelvis genom grundläggande utbildning i export, paketering och marknadskommunikation
- Marknadsföring av Norsjö nationellt och internationellt för att locka ”livsstils- och turismentreprenörer” till kommunen, exempelvis genom deltagande i mässor och events samt genom riktad information till redan etablerade entreprenörer för ett utökat nätverk
- Utveckling av Norsjö Arena som nav för idrottsturism samt läger av många olika slag, exempelvis genom att verka för ett större och bredare utbud av idrottsaktiviteter och fler möjligheter till spontanidrott
- Utveckla samverkan mellan olika aktörer för att öka förutsättningarna för Norsjö som en ”idrottsturismort”, exempelvis genom säljstödande funktioner, aktiv marknadsföring och hög kvalitet på paketerade produkter
- Marknadsföring av Norsjö kommun i ett vidare perspektiv i syfte att attrahera inflyttare, exempelvis genom framtagande av ett platsvarumärke

3. 8 Vidareförädlade naturresurser och resurseffektiva tekniker

Inom Norsjö kommun finns stora naturresurser som vind, skog, malm, vatten, vildväxande örter, bär och svamp. Trots att råvaruproduktionen ger såväl direkta som indirekta effekter på sysselsättningen så är exporten av råvara förknippat med låga förädlingsvärden lokalt. Insatser som stimulerar vidareförädling av naturtillgångar samt stöd till aktiviteter inom sådana industriella och tjänstebaserade näringar är nödvändiga för att skapa en stärkt ekonomisk aktivitet på lokal nivå.

För att uppnå en hållbar och långsiktig utveckling inom de naturresursbaserade näringarna behövs också information för att fler, både kvinnor och män, får upp ögonen för de möjligheter som finns inom dessa näringar. Inte minst gäller det ungdomar som står inför utbildningsval och senare yrkesval.

Åtgärder

- Stimulera lokal vidareförädling av naturtillgångar
- Utveckla lokal produktion av mat utifrån inhemska råvaror
- Uppmuntra och stimulera miljödrivet företagande
- Riktad information till olika målgrupper för att visa på möjligheter till utbildnings- och yrkesval samt företagande inom de naturresursbaserade näringarna

3. 9 Företagande inom informations- och kommunikationsteknologier

I Västerbotten finns kompetens kring informations- och kommunikationsteknologi, IKT, vid länets universitet och även konkurrenskraftiga kluster inom denna sektor i näringslivet där många företag är konkurrenskraftiga på en global marknad. För att Norsjö ska kunna positionera sig som en framåtsträvande kommun i länet krävs att näringslivet i högre grad utvecklar sina kompetenser inom IKT-branschen, inte minst vad gäller startande och utvecklande av företag.

IT och entreprenörskap bör därför integreras i skoundervisningen så att kommunens ungdomar rustas med de kunskaper som krävs för att utvecklas inom området.

Norsjö har en god utbyggd IT-infrastruktur, dock krävs att ungdomar i högre utsträckning får kännedom om de möjligheter som finns inom IKT-branschen, inte minst vad gäller startande och utvecklande av företag.

Åtgärder

- IT lärandet i grundskolan behöver utvecklas, exempelvis genom att IKT och entreprenörskap blir en del av skolans nya läroformer

Öppen

kommun med goda kommunikationer

Mot bakgrund av kommunens geografiska placering relativt långt ifrån de större städerna med dess tillgång till universitet, större och internationaliserade företag och befolkningsmängd har Norsjö särskilt mycket att vinna på att förstärka kopplingen till dessa orter. Lika viktigt är att det mellankommunala samarbetet i inlandet utvecklas ytterligare för att kunna möta de utmaningar som vi gemensamt står inför och samtidigt dra nytta av varandras tillgångar och växa tillsammans. Genom väl utbyggd infrastruktur i form av digitala och fysiska kommunikationer öppnar kommunen upp för samverkan, utbyten och nya erfarenheter. Det ger även goda pendlingsmöjligheter inom tre arbetsmarknadsområden.

Med långa inomregionala avstånd och demografiska utmaningar är tillgången till god infrastruktur av yttersta vikt då distansöverbyggande teknik möjliggör tillgång till service och tjänster genom nya innovativa lösningar. Den digitala infrastrukturen är med andra ord betydelsefull för kommunens invånare i allmänhet och dess näringsliv i synnerhet då allt mer interaktion och allt fler affärer sker via nätet. God tillgång till digital uppkoppling är därför en förutsättning för att kunna bedriva och utveckla sin verksamhet på ett effektivt sätt.

Väl fungerande person- och godstrafik spelar, på motsvarande sätt som den digitala infrastrukturen, en betydande roll för Norsjös framtid. Person- och godstrafiken måste därför vara anpassad till ortens specifika förutsättningar och ta hänsyn till både näringslivets utvecklingsmöjligheter, offentliga sektorns funktioner och förutsättningarna att vara en attraktiv ort för arbete och boende.

Trafik- och infrastruktursystemet är fundamentet i kommunens hållbara utveckling då detta möjliggör tillgång till större arbetsmarknader, bättre tillgång till utbildning samt ökad konkurrenskraft för företagen.

4. 1 God tillgång till digital uppkoppling

Den interaktion som idag sker över nätet är mer utbredd än någonsin och ser inte ut att minska, snarare tvärtom. Allt fler företag sköter sina affärer via internet varför en driftsäker och pålitlig internetuppkoppling är en förutsättning för att över huvud taget kunna bedriva sin verksamhet. Vidare riskerar den snabba tekniska utvecklingen att göra vissa satsningar omoderna. Utvecklingen av 4G, som i framtiden ska ersätta

3G, fungerar långt ifrån optimalt i Norsjö kommun på grund av nätets otillräckliga kapacitet och bristfälliga täckning. Utbyggnad av det trådlösa nätverket skulle krympa de geografiska avstånden och öka möjligheten för kommunens företag att skapa och upprätthålla kundkontakter i övriga delar av Sverige såväl som andra delar av världen.

Åtgärder

- Öka utbyggnaden och höj kvaliteten på den fasta IT infrastrukturen, (bredbandsnätet).
- Påverkansarbete för att stärka förutsättningarna för en utbyggnad av den mobila IT-infrastrukturen avseende täckning och prestanda
- Verka för att få fler företag och privatpersoner anslutna till den digitala gemenskapen, exempelvis genom studiecirklar och nybörjarkurser

4. 2 Utveckla och vidareutveckla internationella samarbeten

Norsjö har många års erfarenhet av att arbeta med regionala, nationella och europeiska program som ett verktyg för utveckling, främst i form av projekt och andra insatser. En del projekt har genomförts lokalt medan andra har skett i samarbete med närliggande kommuner, dock behöver det mellankommunala samarbetet stärkas ytterligare. I en liten kommun med begränsade resurser är samverkan kring gemensamma utmaningar nödvändigt för att uppnå goda resultat med långsiktiga effekter. Förutom de gemensamma behov och utmaningar som präglar inlandskommunerna finns här många unika tillgångar där det finns särskilt goda utvecklingsmöjligheter. Dessa måste framhållas genom att tillsammans med övriga kommuner definiera vad som utmärker regionen och därigenom inom vilka områden vi kan samverka.

Norsjö har även viss erfarenhet av att bedriva gränsöverskridande samarbete genom projekt som bedrivits med samarbetspartners i bland annat Skottland, Irland, Nordirland och Färöarna. Dessa erfarenheter har på många sätt varit värdefulla vad gäller internationell samverkan och erfarenhetsutbyte kring gemensamma förutsättningar över nationsgränsen. Dock är dessa erfarenheter begränsade till miljö- och klimatområdet varför det internationella utbytet bör utvecklas till att omfatta även andra utvecklingsområden. Vidare krävs ökade kunskaper om vilka arenor och plattformar som finns tillgängliga vad gäller internationellt utbyte i allmänhet och olika finansieringsmöjligheter i synnerhet, detta för att möjliggöra internationella företagsetableringar i kommunen samt satsningar på större projekt.

Åtgärder

- Stärkt samarbete, exempelvis genom medverkan i flerkommunala utvecklingsprojekt inom Region8 och Skellefteregionen
- Ökat gränsöverskridande samarbete, exempelvis genom projekt med internationella samarbetspartners
- Ökade kunskaper om vilka arenor som finns tillgängliga vad gäller internationellt utbyte, exempelvis genom omvärldsbevakning och nätverkande
- Stärkt samarbete med regionala aktörer för internationella företagsetableringar, exempelvis genom samarbete med VIA (Västerbotten Investment Agency)
- Upprätta ett utvecklingsarbete kring internationell mångfald som resurs för internationalisering
- Identifiera och marknadsföra Norsjös unika värden på den internationella arenan, exempelvis genom konferenser och events

4.3 Förbättrad systemfunktion och kapacitet i transportinfrastrukturen

Väl fungerande infrastruktur anpassad efter ortens specifika förutsättningar är av stor betydelse, både för näringslivets utvecklingsmöjligheter och förutsättningarna att vara en attraktiv ort för arbete och boende. Kommunen domineras av basindustrin med många transportintensiva och transportberoende verksamheter där nya möjligheter öppnats i och med etableringen av Bastuträskterminalen. Infrastrukturen har också stor betydelse för besöksnäringens utveckling. Norsjö har en relativt stor in- och utpendling för arbete då orten ligger mellan tre arbetsmarknadsområden och har även möjligheter för pendling mot Umeå. Förutsättningarna för säkra och smidiga resor mellan bostad och arbete påverkar möjligheterna att attrahera till boende samt påverkar personalförsörjning i både privat och offentlig sektor.

Kollektivtrafik samt gång- och cykeltrafik har för närvarande ingen hög profil i Norsjö men bägge områdena kan utvecklas, exempelvis genom åtgärder för att främja gång- och cykeltrafik samt att öka tillgängligheten till kollektivtrafik både rent fysiskt och i fråga om information till resande.

Både nyinvesteringar och förbättringsåtgärder i infrastruktur är resurskrävande och för att tillgodose behoven är vi till stor del beroende av andra aktörers beslut om insatser och finansiering. Den dialog som förs kring aktuella investeringsobjekt förs mellan aktörer som har olika tidshorisont i sin planering vilket försvårar förverkligandet. Här krävs att nya dialogformer kan ta form där olika partners planeringsperspektiv synkroniseras i högre utsträckning än idag.

Åtgärder

- Trafiksäkerhets- och standardförbättringar på viktiga stråk för pendling och näringsliv genom och inom kommunen
- Utveckling av Norsjö busstation för bättre tillgänglighet i form av reseinformation och genomtänkt och attraktiv miljö
- Investeringar i gång- och cykelstråk inom Norsjö samhälle samt mellan Norsjö och närliggande byar
- Åtgärda Storgatan ur trafiksäkerhetssynpunkt i form av åtgärder för att styra trafiken och öka framkomligheten
- Förnyade former för dialog, genom politisk påverkan och lobbyverksamhet, för att säkerställa drift och underhåll för hela vägsystemet, med särskild prioritering av de vägar som sammanlänkar länets kommunhuvudorter

4. 4 Hållbar och effektiv person- och godstrafik

Norsjö ligger i en relativt sett glesbefolkad del av Sverige där väl fungerande transporter och resor är avgörande för förutsättningarna att bo och verka här. Vi bor förhållandevis utspridda och i denna bildliga och bokstavliga geografi ska varor distribueras för lokal konsumtion, produkter ska levereras från ortens företag och enskilda personer ska resa till skola, arbete och service.

Vi är även, såväl i arbetet som privat, beroende av att kunna resa utanför kommunen och idag är bilen ofta första alternativet för kortare resor då kollektivtrafik inte finns, inte är pålitlig eller inte passar tidsmässigt. Med rådande strukturer är behovet av dagliga flyg- och tågturer till Stockholm en nödvändighet, framförallt i arbetslivet.

Våra befintliga former för transporter av

”smågoods” och människor behöver anpassas bättre till dagens förutsättningar. Bussgods och kombination av gods- och persontransport, avropstrafik etc. är lösningar som måste vidareutvecklas för att någon form av kollektiva transporter ska vara möjlig att upprätthålla i glesbygd.

Liksom när det gäller infrastruktur är vi på många sätt beroende av andras beslut om aktiviteter och finansiering. Lokal anpassning av transporter är svårt att åstadkomma. Kommunen saknar egen strategi för vilken omfattning kollektivtrafiken ska ha. Vi kan inte finansiera kollektiva transporter som passar alla alltid men ett tydligt urval av tjänster som tydligt marknadsförs och visar på olika flöden skulle sannolikt ha en positiv inverkan på både ortens attraktivitet och nyttjandet av kollektivtrafik.

Åtgärder

- Förbättra och öka detaljinformationen om i första hand tillgängliga buss- och tågturer samt cykelstråk
- Förnyad dialog lokalt och regionalt kring anpassning av buss- och tågturer samt nätet av cykelvägar.
- Politisk påverkan och lobbyverksamhet i syfte att säkerställa att alla flygplatser, även icke-statliga, fortsättningsvis har funktionella och konkurrenskraftiga över-dagen-förbindelser med Stockholm
- Politisk påverkan och lobbyverksamhet i syfte att förbättra person- och godstågens tillförlitlighet, funktion och kvalitet

4. 5 Stärkt samverkan kring strategisk planering och internationellt samarbete

Vårt samhälle internationaliseras allt mer och kontakter med andra personer, organisationer och företag sker allt oftare över längre avstånd och över landsgränser. Vi behöver både kunna erbjuda våra produkter och tjänster till andra liksom att vi behöver ta del av andras- oavsett var man befinner sig.

Om vi fortsatt bedömer att basnäringarna och besöksnäringen har stor utvecklingspotential och att Norsjö kan erbjuda ett gott liv för boende så är det viktigt att synas och höras i sammanhang där framtidens transportstråk diskuteras. Det ska

tydligt framgå vilken vision vi har för vår framtid och vilka behov som därmed förväntas finnas av gods- och persontransporter.

Bilen kommer sannolikt även i framtiden att spela en viktig roll. Det finmaskiga vägnätet är därför för många, både privatpersoner och företag, en viktig fysisk länk till omvärlden. Den fysiska framkomligheten har inverkan på val av ort för boende och företagande.

Med väl fungerande infrastruktur och kommunikationer behöver inte Norsjö betraktas

som en avkrok i världen utan istället som en betydelsefull del av den. Ju bättre Norsjö är länkat till landets och Europas transportsystem desto attraktivare blir Norsjö, både för företagande och för boende. Det innebär att fler kan se möjligheter att kombinera den lilla ortens livskvalitet med förutsättningar för nationella och internationella kontakter.

Kommunens beroende av andra aktörers insatser och finansiering är påtaglig även inom detta område. Utan grundläggande funktioner i form av infrastruktur försvåras övrigt utvecklingsarbete. För detta krävs att den dialog som förs kring investeringar i infrastruktur förnyas där vikten av att utveckla hela landet betonas. Det behövs också fler och nya former för finansiering för att utvecklingsarbetet ska kunna realiseras.

Åtgärder

- Deltagande i ett systematiskt och sammanhållet påverkansarbete på regionnivå för att utveckla infrastruktur och trafikering, bland annat avseende den regionala tågtrafiken, nattågen och ökad kapacitet på befintliga järnvägar.
- Politisk påverkan och lobbyverksamhet för att få utökade anslag till bärighets- och rekonstruktionsåtgärder på länets finmaskiga vägnät
- Utveckla tätare dialog med andra aktörer, främst avseende hur man kan förverkliga efterfrågan på åtgärder inom kortare tidsrymd än idag och om man kan finna nya former för finansiering som snabbar upp processen

NORSJÖ
kommun

Besöksadress: Storgatan 67
Postadress: 935 81, Norsjö
Telefon: 0918-140 00
E-post: info@norsjo.se
Hemsida: www.norsjo.se

@norsjo

@norsjokommun

www.facebook.com/mittnorsjo